

Список використаних джерел

1. Долинська О. Роль дитячої книжки в сучасному освітньому просторі. / М. Лавренова, О. Долинська. // Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених і студентів, 27-28 жовтня 2016р., Мукачево / Ред. кол.: В. І. Кобаль (гол. ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2016. – 224 с.
2. Навчальні програми для початкової школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkovashkola.html>, вільний.
3. Марущак О. М. Формування комунікативної компетентності молодших школярів засобами дитячої періодики: Методичні рекомендації. / О. М. Марущак. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2017. – 120 с.

УДК 371.13

ГУЧКАНОК А.М.,
МОЛНАР Т.І.

Мукачівський державний університет, Україна

ФЕНОМЕН «ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ» У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

В умовах становлення національної системи освіти не перестає бути актуальною роль вчителя – майстра педагогічної праці, носія загальнокультурних і національних цінностей. Саме від нього, його особистісних якостей залежить якість виховання молодого покоління. З огляду на це виникає нагальна необхідність особливу увагу звернути на професійно-педагогічну культуру вчителя початкової школи, бо тільки педагог високої професійної культури, ерудований, освічений, у якому вдало поєднані індивідуально-психологічні та професійно важливі якості, може успішно розв'язувати актуальні проблеми сьогодення.

Професійно-педагогічна культура завжди перебувала в центрі уваги наукових досліджень як неоднозначний особистісний і соціальний феномен. У різному контексті про культуру вчителя, професійно-педагогічну культуру зазначають філософи, психологи, педагоги. Але предметом цілеспрямованих наукових досліджень вона стала лише наприкінці ХХ століття.

Загальна феноменологія культури вчителя знайшла відображення у працях В. Беспалько, Є. Бондаревської, М. Кларіна, М. Крилова, О. Рудницької, В. Сластьоніна, Л. Хомич, Л. Хоружої та ін. Ученими розкрито зміст, механізми, тенденції та умови формування окремих її складових.

Аналіз педагогічної літератури дає змогу стверджувати, що поняття «професійно-педагогічна культура» не є простим механічним поєднанням понять «професіоналізм» і «культура». Це синтез, який створює нове явище, де поєднуються висока майстерність і загальна культура людини.

Л. Сахно, аналізуючи професійно-педагогічну культуру, характеризує її як міру і спосіб творчої самореалізації особистості у різноманітних видах професійної діяльності, спрямованих на освоєння, передачу і створення цінностей і технологій [1].

І. Пальшкова у своїх дослідженнях визначає професійну культуру як творче бачення та переосмислення проблем, що виникають за умов відсутності цієї культури. Відповідно, професійна культура педагога розуміється, по-перше, як засвоєнні вчителем професійні знання і навички, що органічно поєднуються з сучасними освітніми технологіями та становлять його світогляд; по-друге, як здатність особистості до креативного мислення і постійного самовдосконалення та самоосвіти. Таким чином, культура вчителя передбачає наявність сучасного мислення, передусім, уміння правильно і глибоко мислити, самостійно аналізувати явища і процеси, бачити в них головне й особливе, відмовитися від штампів та інерції мислення [2].

І. Шапошнікова професійно-педагогічну культуру трактує у контексті особистісного утворення, що інтегрує професійну картину світу, концепцію професійного життя, професійну позицію, індивідуальний стиль духовності [3].

Професійно-педагогічна культура виконує у діяльності вчителя роль еталону або культурної норми. За своєю природою і сутністю вона є утворенням, у якому збігається і відтворюється загальнолюдське, суспільне і особистісне уявлення про цінності і способи їх існування.

Професійно-педагогічна культура особистості передбачає засвоєння професійних знань, професійну компетентність, сформованість професійно значущих якостей, які необхідні для участі в професійній діяльності. Це поняття включає в себе весь духовний потенціал особистості, інтелектуальні, емоційні і практично-дієві компоненти її свідомості. Професійно-педагогічна культура не лише визначає пізнавальні інтереси особистості, а й обумовлює світоглядні установки, ціннісні орієнтації, загальне життєве кредо.

Таким чином, у педагогічній літературі професійно-педагогічна культура має кілька визначень:

1) процес розвитку цілісної особистісної структури, критеріями сформованості якої є взаємопов'язані між собою світогляд і методологічне мислення;

2) система соціальних якостей, яка забезпечує рівень професійної діяльності та визначає її особистісний зміст;

3) системна якість, вихідними елементами якої є знання, практичні уміння і навички, власні соціальні якості, що характеризують ставлення особистості до світу соціальних цінностей.

На підставі проведеного аналізу можемо констатувати, що загальна феноменологія професійно-педагогічної культури вчителя знайшла відображення у великій кількості наукових досліджень, проте в сучасній науці не має однозначного розв'язання. Професійно-педагогічна культура вчителя є більш високим рівнем професіоналізму, досягнутим через філософське осмислення та саморефлексію професії, і є інтеграційною якістю особистості педагога-професіонала, умовою та передумовою результативної педагогічної діяльності, складним особистісним новоутворенням, що інтегрує рефлексивну культуру, професійну компетентність,

педагогічну майстерність, здатність до науково-дослідної діяльності, спрямованої на професійне самовдосконалення та самореалізацію.

Список використаних джерел

1. Сахно Л. І. Підвищення професійної компетентності педагогів / Л. І Сахно // Завучу. Все для роботи / Науково-методичний журнал. – 2010. – №13. – С. 39-54.
2. Пальшкова І. О. Визначення структури, критеріїв та показників професійно-педагогічної культури майбутніх вчителів початкової школи в умовах навчання в педагогічному ВНЗ / І. О. Пальшкова // Молодь і ринок: Зб. наук. пр. – Дрогобич, 2007. – № 11-12 (34-35). – С. 35-38.
3. Шапошнікова І. М. Теоретичні засади забезпечення фахової підготовки вчителя початкової школи / І. М. Шапошнікова // Наукові записки: зб. наук. статей НПУ імені М. П. Драгоманова. К.: НПУ, 2001. – Вип. 38. – С. 131-137.

УДК: 37.015.31:39:172.15

ДАЛЕКОРЕЙ О. І.,
КОРПОШ І. І.,
ГОРВАТ М. В.

Мукачівський державний університет, Україна

ТРАДИЦІЇ РІДНОГО КРАЮ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО БАТЬКІВЩИНИ

У контексті проблем дослідження природно виникає потреба виявити спроможність дитини до опанування культурними надбаннями й визначити елементи етнокультури, які варто використовувати як засіб виховання.

В «Українському педагогічному словнику» зазначається: «Традиція (від лат. *traditio* – передання) – елементи культурної й соціальної спадщини, які передаються наступним поколінням і зберігаються протягом тривалого часу в суспільстві в цілому чи в окремих соціальних групах» [1, с. 333].

«Родинно-сімейна енциклопедія» подає таке визначення цього феномена: «Традиції – це ... форма діяльності і поведінки, а також звичаї, правила, цінності, уявлення, які мають міцне історичне коріння та передаються з покоління в покоління» [2, с. 341].

За визначенням М. Стельмаховача, «традиція – це досвід, звичаї, погляди, смаки, норми поведінки й т. ін., що склалися історично й передаються з покоління в покоління» [3, с. 42]. Педагогічне значення традицій дослідник убачає в тому, що вони одночасно постають як результат виховних зусиль народу протягом багатьох віків і як незмінний виховний засіб. Через систему традицій кожний народ відтворює себе, свою духовну культуру, свій характер і психологію у своїх дітях [Там само].

На виховному змісті традицій та обрядів наголошував І. Огієнко. Зокрема, він зазначав, що на основі народних традицій у дітей формуються норми й правила моральної поведінки [4, с. 119]. Особливого значення видатний мислитель надавав ознайомленню дітей з народним календарем та побутом нашого народу.

Протягом останнього десятиліття значно підвищився інтерес до народних традицій та їх регіональних особливостей: проводяться виставки виробів народних умільців; відроджується роль рушників, вони продовжують своє життя в сучасних обрядах; усе частіше зустрічаються народні мотиви в оздобленні сучасного одягу,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>